

Fru Marie Grubbe

J. P. Jacobsen

1 Den Luft, der laa under Lindetræernes Kroner, havde vugget sig frem over den brune Hede og de tørstige Marker; den var bleven baget af Solen og støvet af Vejene, men nu var den rensset af det tætte Løvhang, svalet af de kjølige Lindeblade, og Duften af Lindens gule Bloster havde gjort den fugtig og givet den Fylde. Nu laa den og blinkede stille og saligt op i det lysegrønne
5 Hvalv¹, kjærttegnet af sagte dirrende Blade og af hvidgule Sommerfugles flimrende Vingslag.

De Menneskelæber, som aandede denne Luft, vare svulmende og friske, den Barm, den højnede, var ung og spæd. Barmen var spæd og Foden var spæd, Midjen smal, Væksten slank, og der var en vis mager Styrke i den hele Skikkelse. Frodigt var kun det stærke, dunkeltgyldne Haar, der halvt var bundet og halvt hang løst; for den lille, mørkeblaa Fløjelshue var gleden af
10 og hang om Halsen i sine knyttede Hagebaand ned paa Ryggen som en lille Munkehætte. Ellers var der intet Klosterligt ved Dragten; en bred og ligeskaaren Lærredskrave slog ned over en lavendelblaa Hvergarnskjole med korte og vide, opskaarne Ærmer; ud af dem brusede et Par store Poseærmer af fint, hollandsk Lin. En højrod Sløjfe sad paa Brystet og højrode Sløjfer paa Skoene.

15 Hun gik med Hænderne paa Ryggen og med foroverbøjet Hoved. Med legende, sirlige Skridt gik hun langsomt op ad Gangen; men ikke ligefrem; hun gik i Bugter; snart var hun ved at støde imod et Træ paa den ene Side, snart var hun ved at komme ud mellem Træerne paa den anden Side. En Gang imellem standsede hun, rystede Haaret fra Kinderne og saae op mod Lyset. Det dæmpede Skjær gav hendes barnehvide Ansigt en matgylden Lød, der gjorde de blaaladne
20 Skygger under Øjnene mindre synlige; de røde Læber blev purpurbrune og de store, blaa Øjne blev næsten sorte. Hun var nydelig var hun: lige Pande, svagt kroget Næse, kort, skarpskaaren Underlæbe og stærk, rund Hage og fint rundet Kind og ganske smaa Øren og rent og skarpt tegnede Bryn ... Hun gik og smilte, let og tankeløst, tænkte paa Ingenting og smilte i Harmoni med Alt omkring hende. Hun kom til Ende med Gangen, standsede og gav sig til at svinge rundt
25 paa Hælen, halvt til højre og halvt til venstre, stadigt med Hænderne paa Ryggen, med Hovedet lige, Blikket opad, og hun nynnede monotont og afbrudt i Takt med sin Svingen.

Der laa to Graastensfliser og var Trappetrin ned til Haven, til Haven og det skarpe, hvide Solllys. Den skyfri, blaa vidste Himmel saae lige ned i den, og den Smule Skygge, der var, holdt sig tæt ind til Foden af de klippede Buksbomshække. Det skar i Øjnene, selv Hækken stod og
30 gnistrede Lyset fra sine blanke Blade i skarpe, hvide Blink. Ambraen slæbte sig i hvide Snirkler ud og ind, frem og tilbage, om tørstige Balsaminer, Boboreller, Gyldenlakker og Nelliker, der stod og stak Hovederne sammen ligesom Faar paa aaben Mark. Ærterne og Bønnerne henne ved Lavendelrækken vare ved at falde fra Stængerne af Varme, Morgenfruerne havde opgivet det Hele og stod og saae Solen lige op i Ansigtet, men Valmuerne havde kastet deres store, røde
35 Blomsterblade og stod i de bare Stilke.

Barnet i Lindealleen sprang ned over Trinene, løb gennem den solhede Have, med bøjet Hoved, som man løber over en Gaard i Regnvejr. Hun styrede hen imod en Trekant af dunkle Takstræer, smuttede om bagved dem og gik saa ind i den store Løvtue, der var en Levning fra de Belowers² Tid. En vid Rundkreds af Ælmetræer havde de flettet sammen foroven, saavidt
40 Grenene kunde naa, og det runde Hul i Midten havde de gitret til med Lægter og Rafter. Slyn- gende Roser og valske³ Kaprifolier groede stærkt op i Ælmeløvet og tættede godt, men til den

¹ Hvalv: hvælving

² de Belowers: familienavn

³ valske: italienske

ene Side var de slaæet fejl, og Humlen, der var plantet efter med, havde forknyttet Ælmekvistene og magtede ikke selv at lukke for Hullet.

For Indgangen til Stuen laa der to hvidmalede Havheste; derinde stod der en lang Træbænk⁴⁵ og et Bord; Pladen til Bordet var af Sten; stor og oval havde den været, men det Meste af den laa paa Jorden i tre Stykker, kun et lille fjerde laa løst over det ene Hjørne af Bordrammen. Ved det satte Barnet sig, tog Benene op paa Bænken, lænede sig tilbage og lagde Armene over Kors. Hun lukkede sine Øjne og sad ganske stille; der kom et Par smaa Rynker i Panden, en Gang imellem bevægede hun Øjenbrynene og smilte let:

⁵⁰ "I Stuen med de røde Purpurtæpper og den forgyldte Alkove ligger Griseldis⁴ for Margre-
vens Fødder, men han støder hende bort; nys har han revet hende op fra det lune Leje, nu aabner
han den smalle, rundbuede Dør, og den kolde Luft strømmer ind paa den stakkels Griseldis, der
ligger paa Gulvet og græder, og der er intet Andet mellem det kolde Nattepus og hendes varme,
⁵⁵ hvide Legeme end det tynde, tynde Lin. Men han jager hende ud og laaser Døren efter hende.
Og hun trykker den nøgne Skulder op til den kolde, glatte Dør og hulker og hører ham gaa blødt
inde paa Gulvets Tæpper, og gennem Nøglehullet kommer Lyset fra den duftende Kjærte og
sætter sig som en lille, rund Sol paa hendes blottede Bryst. Og hun lister sig bort og gaar ned ad
den mørke Marmeltrappe og der er ganske stille, hun hører ikke andet end den bløde, klappende
Lyd af sine nøgne Fødder paa de isnende Stentrin. Saa kommer hun udenfor. Sneen ... nej, det
⁶⁰ regner, det skylregner, og det tunge, kolde Vand plasker ned paa hendes Skuldre; Linet klæber
fast til hendes Legeme, og Vandet driver ned ad hendes bare Ben, og hun træder med de skære
Fødder i det bløde, kolde Dynd, der glider glat ud til Siden under Fodbladet. Og Vinden ... Bu-
skene river hende og flænger hendes Kjole, nej, hun har jo ingen Kjole paa ... som det flængede
mit brune Skjørt! – der maa vist allerede være Nødder i Fastruplund, alle de Nødder, der var
⁶⁵ paa Viborg Marked ... Gud veed, om Ane har faaet Ro i sine Tænder ... Nej! Bruhnhylde!⁵ – den
vilde Hest sprænger af sted ... Bruhnhylde og Grimmild – Dronning Grimmild⁶ vinker ad Mæn-
dene, vender sig og gaar bort. Og de slæber Dronning Bruhnhylde frem, og en lav, sort Karl
med svære, lange Arme, En som Bertel i Bomhuset, tager i hendes Bælte og rykker det over, og
han smøger hendes Kittel og hendes Underkjortel af hende, og med sine sorte Næver stryger
⁷⁰ han Guldringene af de hvide, myge Arme, og en stor, halvnøgen, brun og laadden Karl lægger
sin haarede Arm om hendes Liv, og med sine plumpe, brede Fødder træder han Sandalerne af
hende, og Bertel vikler hendes lange, sorte Lokker om sin Haand og trækker bort med hende,
og hun følger ham med foroverbøjet Krop, og den Store lægger sine svedige Haandflader paa
hendes nøgne Ryg og skubber hende fremad, fremad til den sorte, fnysende Hingst, og de slæn-
⁷⁵ ger hende ned i det graa Støv paa Vejen og de knytter Hestens lange Hale om hendes Ankler ..."

Saa kom Rynkerne igjen og blev der længe, hun rystede paa Hovedet og saae mere og mere for-
trædelig ud, endelig slog hun Øjnene op, rejste sig halvt og saae sig træt og misfornøjet omkring.

Myggene dansede henne for Aabningen mellem Humlerankerne, og det drev paa derude fra
Haven stødvis med Duft af Mynte og Hjærtensfryd og imellem med Duft af Dild og Anniskaal.
⁸⁰ En lille, tummelumsk, gul Edderkop løb kildrende hen over hendes Haand og fik hende til at
springe op fra Bænken. Hun gik hen mod Indgangen og rakte efter en Rose, der sad oppe i Lø-
vet, men hun kunde ikke naa den. Saa gik hun udenfor og plukkede af Slyngroserne; jo mere
hun plukkede, jo ivrigere blev hun, og snart havde hun Skjørtet fuldt. Hun bar dem ind i Løvstu-
en og satte sig ved Bordet. Een for een tog hun dem op af Skjødet og lagde dem paa Stenpladen
⁸⁵ tæt op til hinanden, og snart var Stenen skjult under et blegrødt, duftende Svær.

⁴ *Griseldis*: sagnheltinde fra middelalderen

⁵ *Dronning Bruhnhylde*: kvinde fra ældre tysk sagndigtning

⁶ *Dronning Grimmild*: kvinde fra ældre tysk sagndigtning

Den sidste Rose var tagen, hun glattede Skjørtets Folder og de løse Blomsterblade og de grønne Blade, der havde sat sig fast i Kjolens Luv, strøg hun af, og blev saa siddende med Hænderne i Skjødet og saae paa Rosenfloret.

Denne Blomsterlød, der krusede sig i Skjær og Skygger, fra Hvidt, der rødmer, til Rødt, der⁹⁰ blaaner, fra fugtig Rosa, der næsten er tung, til et Lilla saa let, at det kommer og gaar som om det drev i Luften -. Hvert enkelt, rundet Blomsterblad, yndigt hvælvet, blødt i Skyggen, men i Lyset med tusinde neppe synlige Gnister og Blink; med alt sit favre Rosenblod samlet i Aarer og spredt i Huden ... og saa den tunge, søde Duft, den drivende Em af den røde Nektar, som koger i Blomsterets Bund.

⁹⁵ Hurtigt strøg hun sine Ærmer op og lagde de nøgne Arme ned i Rosernes milde, fugtige Kjølighed. Hun vred dem rundt i Roserne, der med løste Blade flagrede mod Jorden, saa sprang hun op og fejede med eet Strøg Alt det bort, der var paa Bordet, og gik ud i Haven, rettende paa sine Ærmer. Med blussende Kinder og hastige Skridt gik hun ned gennem Gangene og ud, og fulgte saa langsomt Havediget op mod Kjørevejen. Paa den var der kort før Indkjørslen til Gaarden¹⁰⁰ et Læs Hø væltet; flere Læs holdt bagved og kunde ikke komme frem. Ladefogeden pryglede Kusken med en brun Stok, hvis Politur glimtede i Solen.

Lyden af Slagene gjorde et uhyggeligt Indtryk paa Barnet, hun holdt sig for Ørerne og gik hastigt op mod Gaarden. Kjælderdøren ned til Bryggerset stod aaben; hun smuttede derned og slog Døren i efter sig.

¹⁰⁵ Det var den fjortenaarige Marie Grubbe, Datter af Hr. Erik Grubbe til Tjele Hovedgaard.